

Najmlađe ministarstvo u Vladi Srbije, za Zaštitu životne okoline, verovatno ima najtežu ulogu trenutno u srpskom društvu - da pomiri sa jedne strane investitore koji neretko svojim projektima narušavaju prirodnu ravnotežu, a sa druge strane rastuću svest građana Srbije koliko je zaštita okoline bitna.

U intevjuu za Glas Amerike, ministar Goran Trivan govori o dva primera takvih problema kod nas - izgradnji mini hidroelektrana (MHE) i gradnji luke i industrijskog parka na Dunavu. On je prvi ministar koji je, u slučaju MHE, pozdravio inicijativu građana koji su se organizovali i „uzeli stvari u svoje ruke“.

„Građani i nevladine organizacije su se organizovali i dali do znanja javnosti šta se iza toga zapravo valja, koje su tu štete. Udruženje koje okuplja vlasnike MHE dobilo je priliku da i samo kaže šta misli o tome. Njihovi argumenti su potpuno neuverljivi, i žao mi je što moram da kažem, da će oni morati još mnogo toga da poprave da bi to moglo da „pije vodu“. Od 108 MHE koliko ih ima, da vidimo kojih nekoliko je izgrađeno u skladu sa svim propisima i građevinskim projektima, te će se to i proveravati,“ poručuje ministar.

Odbrana Stare planine

Urbanizacija, izgradnja i napredak u mnogim drugim, naprednijim, zemljama uništavaju prirodna dobra, „ali bi mi možda mogli malo drugačije da se ponašamo“ uveren je Trivan. Jedan od takvih primera je izgradnja mini hidroelektrana na malim vodotokovima u Srbiji u zaštićenim zonama. Lokalno stanovništvo je u nekim delovima, kao na Staroj planini, uspelo da odbrani svoje prirodno bogatstvo.

Njihova borba traje već nekoliko godina, a političari u Srbiji, do sada, nisu stali uz aktiviste koji su želeli da očuvaju svoju okolinu. Ministar kaže da je uveren da su na domak rešenja sa investitorima.

„Prvo što treba reći kada se priča o MHE je da sam ja protiv toga, i da MHE gde god da ih stavite, značajno narušavaju biološku ravnotežu. Ne slažem se da Vlada tim povodom ne čini ništa, osim ako mene ne smatrate članom vlade. Drugi se nisu oglašavali tim povodom iz prostog razloga što važe zakoni koji su loši i druga ministarstva sprovode zapravo te zakone koji su loši. Naša inicijativa je da se taj zakon o zaštiti prirode promeni i staraću se da se to desi. To nije moglo, niti može da se desi preko noći,“ navodi Trivan.

Prema njegovim rečima, rešenje je nadomak ruke i prvo će se ići na proveru MHE projekata zajedno sa energetskektorom, ali tek pošto se završe konsultacije sa Vladom o ovom pitanju.

„Ne vidim nikakav problem u toj stvari, da zabranimo izgradnju u zaštićenim dobrima - ovo

je pravna država i mi nećemo rušiti već izgrađene MHE u zaštićenim dobrima, ali da zabranimo neke nove koje će devastirati životnu sredinu, to treba da uradimo. Investitorima je, kako i sami kažu, svejedno da li su napravili MHE u zaštićenom dobru ili negde drugde. Moja ponuda je bila, onima kojima još nisu izgradili, a dobili su dozvole, da se dogovorimo ministar energetike i ja da im ponudimo drugu lokaciju i mislim da kod njih postoji spremnost za to“.

Kako sačuvati beogradsku Amazoniju

Još jedan primer sukoba mišljenja ministra ekologije i drugih ministara u Vladi je i potpisan ugovor o izgradnji industrijskog parka i luke, od strane kineskih investitora, na Dunavu u Beljarici. Ova zona netaknute prirode je dom za preko 160 vrsta ptica, a divljač se slobodno šeta nasipom pored reke. S pravom je nazivaju beogradska Amazonija.

„Na Beljaricu ne mogu da utičem u ovom trenutku, zato što je tu odluka doneta i stvar je završena. Ali to ne znači da će tako i biti, pitanje je da li će se ta luka graditi na tom mestu. Inače, to je jedno dragoce mesto za Beograd. Onaj ko je tamo išao, a na žalost malo je takvih, može da vidi gotovo netaknutu prirodu u centru Beograda i za mene je to emotivno pitanje. Ja nisam bio za to“, kaže Trivan i dodaje da je u to vreme kada se o tome odlučivalo bio na funkciji u gradu.

„Voleo bih, da kako čuvamo, recimo Veliko ratno ostrvo, da isto tako sačuvamo i Beljaricu. Videćemo. Ja ću biti tu i mislim da ću se postarati da vidimo da li to baš mora tako da bude. Dalje ne mogu da idem, jer stvari nisu u mojim rukama sasvim. Moj lični, ekološki i profesionalni stav bi bio da to ne bi trebalo raditi,“ navodi ministar.

Ali problem ostaje - da je ugovor potpisan sa kineskim investitorima i da grad Beograd, iako je Beljarica bila stavljena na dnevni red pre više godina, nije stavljena pod zaštitu države. Koliko će jedno ministarstvo moći da utiče da ovakvu odluku, pod znakom je pitanja, a izgleda da kao i uvek građani treba da se angažuju, što i čine, da utiču da se ovako nešto i ne desi.

Kredit od Banke Saveta Evrope

„Prema savetu ministra finansija, dogovoreno je da se od Banke Saveta Evrope podigne kredit od „nekoliko stotina miliona evra“ sa kojom smo obavili pregovore i već krajem ove godine ćemo steći pravo da povlačimo 200 miliona evra kredita“, navodi Trivan.

U operativnom smislu, glavni cilj ovog ministarstva je izgradnja sistema za preradu otpadnih

voda, jer činjenica je da manje od 10 odsto voda prerađuje i da 90 odsto voda ispuštamo u potoke i reke potpuno neprerađene. Te vode zagađuju zemljište, a to znači zagađena hrana i zagađene podzemne vode, a to znači ugroženo zdravlje svih nas, i biljaka i životinja. Te se ne treba pitati zašto smo relativno nezdrava nacija. U projektu je oko 350 sistema za preradu voda, uglavnom malih.

Uspevamo da promenimo stav i svest ljudi, jer prema proceni Svetske zdravstvene organizacije u Srbiji samo zbog lošeg vazduha godišnje umre negde oko 6.500 ljudi, a „to je nedopustivo“, kaže ministar ekologije.

Inače, Ministarstvo zaštite životne sredine postojalo je u Srbiji još 1991. godine, a ponovo je počelo sa radom pre dve godine. Kako kaže čovek na čelu ovog resora, ministar Goran Trivan, još uvek su mala izdvajanja za ovo Ministarstvo – i kada se pogleda ukupan budžet države, ali i kada se vidi koliko se u kasu slije od naplate ekoloških taksi i naknada.

„Samo polovina tih ‘zelenih para’ završi našem budžetu, što nije logično i nije fer. Sa budžetom koji je sada oko 6,7 milijardi dinara mi smo tek na izvršavanju dela obaveza i nekom malom proširenju onoga što mi mislimo da treba da se uradi.“

Prošle godine na ime ekoloških taksi i nameta u državni budžet je ušlo 12 milijardi dinara, a ministar Trivan procenjuje da je ovom ministarstvu bilo potrebno negde oko 9 milijardi dinara da ostvari svoj program.

Na kraju, Trivan najavljuje i da se sprema se velika reorganizacija nacionalnih parkova i zaštićenih dobara, *“jer moramo da se vladamo po nekim stručnim krituerijumima koji važe u svetu, a kod nas ne važe i postavlja se pitanje – da li su naši nacionalni parkovi stvarno nacionalni parkovi ili nisu?”*

Ministar navodi da se radi ospežna procena ovih dobara i da *„tako više neće moći“*.

Trenutno 7,2 ili 7,3 odsto ukupne površine Srbije pod zaštitom, ali mi hoćemo da idemo do 20 odsto, a Srbija ima te kapacitete. U tom smislu je potreban i veći budžet, i oko toga ministarstva ekologije i finansija neprestano lome koplja.

Izvor: glasamerike.net